

WIEŚCI znad PROSNY

PIERWSZY NR LISTOPAD 1995 r.

styczeń NR 1 / 2024 (208) *po raz dwudziesty drugi on line*

**REALIZACJI PLANÓW,
SPEŁNIENIA MARZEŃ,
WYJĄTKOWYCH CHWIL
w NOWYM ROKU!**

KONCERT KOLĘD

Polskie kolędy to nieprzebrany skarbiec najlepszych wartości i uczuć – religijnych, narodowych, artystycznych, ale i tych związanych z najcieplejszymi wspomnieniami: Wigilii, choinki i Pasterki. Dlatego w naszej szkole odbył się koncert kolęd. Uczniowie grali na dzwonkach chromatycznych oraz na fletach. Cała szkoła śpiewała kolędy. Była super atmosfera wszyscy się dobrze bawili.

CIEKAWOSTKI O KOLĘDACH:

1. Termin kolęda wywodzi się prawdopodobnie od łacińskiego słowa calendae i oznacza "pierwszy dzień miesiąca".
2. Te noworoczne pieśni powitalne i pochwalne (wyrażające życzenia szczęścia i pomyślności) na cześć gospodarzy, były pierwotnymi kolędami.
3. Początkowo kolędy były wyłącznie łacińskie.
4. Według tradycji chrześcijańskiej autorem pierwszej kolędy był św. Franciszek z Asyżu. Była ona śpiewana w zorganizowanej przez niego szopce.
5. Najstarszą zachowaną polską kolędą jest pieśń pochodząca z 1424 roku, zaczynająca się od słów Zdrów bądź, królu anielski.

6. Polski poeta, dramatopisarz epoki oświecenia Franciszek Karpiński skomponował bardzo popularną kolędę "Bóg się rodzi".
7. W polskim dorobku kulturalnym zachowało się ponad 500 kolęd i pastorałek.
8. Jedną z najbardziej znanych kolęd na świecie jest "Cicha noc".
9. "Cichą noc" przetłumaczono na ponad 300 języków i dialektów.

Zofia Owczarek

ROZNIKA WYBUCHU POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO

Dnia 10 stycznia 2024 roku uczniowie klas IV-VIII mieli przyjemność uczestniczyć w spotkaniu z Panem **Maciejem Grzesiowskim**, historykiem specjalizującym się w historii Polski, ze szczególnym uwzględnieniem Powstania Wielkopolskiego. Gość zaproszony przez p. G. Jagielskiego, podzielił się swoją wiedzą na temat tego ważnego wydarzenia z historii naszego regionu. Podczas spotkania poznaliśmy najważniejsze fakty związane z wydarzeniami z lat 1918-1919 oraz czynniki, które doprowadziły do wybuchu Powstania Wielkopolskiego. Prowadzący poruszył także kwestie związane z przebiegiem samego powstania oraz omówił umundurowanie powstańców i ich uzbrojenie. Spotkanie było nie tylko doskonałą lekcją historii, ale także szansą na pogłębienie wiedzy o polskim dziedzictwie narodowym. Dzięki prezentacji uczestnicy

zyskali ciekawe informacje związane z Powstaniem Wielkopolskim oraz zrozumieli jego wpływ na kształtowanie się niepodległej Polski.

Na zakończenie spotkania pan Grzegorz Jagielski wręczył dyplom i nagrodę laureatowi konkursu poświęconego Powstaniu Wielkopolskiemu- **Przemysławowi Kaczyńskiemu z klasy VIIb**.

Po spotkaniu szczególnie zainteresowane osoby skorzystały z możliwości bliższego „kontaktu” z elementami wyposażenia i uzbrojenia wojskowego.

D.Ch.

WOŚP W SZKOLE W CHOCZU

Szkoła Podstawowa im. Obrońców Westerplatte uczestniczyła w zbiórce pieniędzy na rzecz Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Uczniowie klas 5a i 6b, Bartek Woldański, Tomek Barańczyk oraz Bartek Martyna przez dwa dni zbierali pieniądze do puszek.

Klasy przygotowały też fanty na licytację, która odbyła się w Gminnym Ośrodku Kultury w Choczcu.

Najdrożej wylicytowanym gadżetem podczas licytacji był obraz namalowany przez Zosię Tyburską z klasy IIIa i wylicytowany za 960 zł przez Olę Sokalską dla córki Tosi z kl. Ib.

Leon Marciniak z gr. Misie przekazał na WOŚP Misia – Skarbonkę, w której znajdowało się 332,30 zł. Dzieckiem, które przejęło skarbonkę w tym roku jest Pola Matyińska – także z gr. Misie.

W prezentowaniu gadżetów pomagali szóstoklasiści Mateusz Szwedek, Łukasz Andrzejczak i Marcel Delikat.

Wszystkim bardzo serdecznie dziękujemy za okazaną pomoc.

A. Kaczkowska

Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży

116 111 - telefon zaufania dla dzieci i młodzieży udziela wsparcia dzieciom i młodzieży do 18 r.ż. Telefon jest anonimowy i bezpłatny, działa 7 dni w tygodniu, 24 godziny na dobę. Dzieci mogą porozmawiać z nami o wszystkim: o przyjaźni, miłości, dojrzewaniu, kontaktach z rodzicami, rodzeństwem, problemach w szkole czy emocjach, których doświadczają. Gdy czują się dyskryminowane, kiedy doświadczają przemocy lub są jej świadkiem.

Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci

W 800 100 100 udzielamy wsparcia i informacji rodzicom i nauczycielom w zakresie przeciwdziałania i pomocy dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności wynikające z problemów i zachowań ryzykownych takich jak: agresja i przemoc w szkole, cyberprzemoc i zagrożenia związane z nowymi technologiami, wykorzystywanie seksualne, kontakt z substancjami psychoaktywnymi, uzależnienia, depresja, myśli samobójcze, zaburzenia odżywiania.

PASJE naszych uczniów: JAZDA KONNA

Wywiad z Sandrą Kołaską

- Jak zaczęła się Twoja przygoda z jeździectwem?

-Końmi zaczęłam interesować się w drugim roku życia. Lubiłam wtedy oglądać książeczki o tych pięknych zwierzętach. Miałam też konia na biegunach, którym bardzo lubiłam się bawić. Rok później, po raz pierwszy wsiadłam na koński grzbiet. Było to podczas pobytu nad morzem. Właściciel kucyka oprowadził mnie po parku. Potem już za każdym razem, gdy była możliwość, korzystałam z tak zwanych "oprowadzanek".

- Gdzie odbywają się Twoje treningi?

-Aktualnie trenuję w Klubie Jeździeckim w Wolicy i w stajni Everest w Kucharkach. Konno jeżdżę trzy razy w tygodniu.

- Od ilu lat jeździsz konno?

-Taką pierwszą prawdziwą naukę jazdy na lonży zaczęłam, gdy miałam 5 lat. Z uwagi na swój wiek, nie mogłam jeździć wtedy zbyt często, dlatego regularne treningi rozpoczęłam 3,5 roku temu. Miałam wtedy 8 lat i już wiedziałam, że chcę trenować jeździectwo. Fascynowała mnie możliwość galopowania i skoki przez przeszkody.

- Dlaczego warto trenować jeździectwo?

-Moim zdaniem warto trenować jeździectwo z kilku powodów. Jednym z nich, chyba najważniejszym, jest możliwość współpracy z końmi. To niezwykle inteligentne, ciekawe i wrażliwe zwierzęta. Po drugie, jazda konno często odbywa się na świeżym powietrzu, co daje nam możliwość zrelaksowania się. Wpływa też pozytywnie na nasze zdrowie. Podczas jazdy pracują prawie wszystkie nasze mięśnie, ćwiczymy też równowagę i koncentrację. W trakcie treningów uczymy się też szybkiego podejmowania decyzji.

- Co jest potrzebne, żeby zacząć jeździć konno?

-Aby jeździć konno, potrzebne są na pewno chęci i sporo cierpliwości. Na początku każdy jeździec uczy się prawidłowego czyszczenia i siodłania konia, dopiero potem może zacząć jazdę. Wiele razy musimy powtarzać te same ćwiczenia, aby doskonalić swoją technikę jazdy. Przykładem może być dosiad, który musi być prawidłowy, abyśmy nie wyrządzali krzywdy zwierzęciu. Jazda konno uczy również, że nie zawsze wszystko nam wychodzi. Jeśli chodzi o sprzęt, to na początek wystarczy kask, kamizelka ochronna, bryczesy (specjalne spodnie) i buty jeździeckie.

- Jakie masz osiągnięcia i z czego jesteś najbardziej dumna?

- Do tej pory startowałam w zawodach trzy razy. W jednym z konkursów, gdzie skakałam przez przeszkody o wysokości 70 cm, zajęłam pierwsze miejsce - to duże osiągnięcie. Pod koniec stycznia wystartuję w kolejnych. Dumna jestem z tego że posiadam już dwie odznaki jeździeckie. W 2022 roku zdałam egzamin na pierwszą z nich: Jeźdźcę Konno, a pół roku temu otrzymałam Brązową Odznakę Jeździecką. Musiałam zdać egzamin, który składał się z trzech części: teoretycznej, egzamin z ujeżdżenia i skoki przez przeszkody. Dumna jestem też z udziału w Hubertusie w Ośrodku Jeździeckim "Jędrus" w Słajszewie. Trwał on 5 godzin. Trasa prowadziła przez lasy, łąki i nad morzem. Byłam jednym z najmłodszych jeźdźców. Spełniłam tam swoje marzenia o galopowaniu po plaży. To było wspaniałe przeżycie.

- Życzymy Ci wytrwałości oraz sukcesów.

Mikołaj Górczyński

Wywiad z Jagodą Zybąłą

- Jak zaczęła się Twoja przygoda z jeździectwem?

- Zainspirowała mnie moja koleżanka. Szybko okazało się, że to także moja pasja.

- Gdzie odbywają się Twoje treningi?

- Moje treningi odbywają się w Racendowie w stajni „AnglesHorse”.

- Od ilu lat jeździsz konno?

- Jeżdżę już prawie dwa lata.

- Dlaczego warto jeździć konno?

- Przede wszystkim nauczyłam się pracy ze zwierzęciem. Uczy mnie ona pokory, empatii, dyscypliny, zaangażowania, przyjmowania krytyki i doskonalenia swoich umiejętności.

- Co jest potrzebne, żeby zacząć jeździć konno?

- Tak naprawdę to chęci i na dobry początek odpowiednie buty, kask i spodnie. Z czasem można uzupełnić swoją garderobę i sprzęt.

- Jakie masz osiągnięcia i z czego jesteś najbardziej dumna?

- Najbardziej dumna jestem z mojego pierwszego klusu i galopu – to duże moje osiągnięcie. Nie tylko jeżdżę konno,

ale też uprawiam hobby horsing. Moje największe osiągnięcie to zajęcie 2 miejsca na zawodach w konkurencji szybkościowej.

Mikołaj Górczyński

Ciekawostki o koniach:

1. Konie mogą pływać. Choć nie są naturalnymi pływakami, to potrafią pływać w wodzie, szczególnie w przypadku, gdy muszą uciekać przed niebezpieczeństwem lub gdy są do tego specjalnie szkolone.
2. Konie potrafią rozpoznawać ludzi po głosie. Są w stanie zapamiętać głosy swoich właścicieli i rozpoznać je wśród innych osób., Konie potrafią rozpoznawać emocje ludzi. Są w stanie wyczuć, gdy człowiek jest zaniepokojony lub zdenerwowany, i reagować odpowiednio, np. uspokajając się lub przytulając się do osoby.
3. Konie potrafią ruszać tylko jednym uchem na raz. Podczas słuchania lub wykonywania poleceń jedno ucho jest skierowane ku człowiekowi, podczas gdy drugie ucho jest skierowane ku otoczeniu, dzięki czemu konie są w stanie słuchać i reagować na bodźce z otoczenia.
4. Konie mają bardzo długie rzęsy, które chronią ich oczy przed pyłem i innymi zanieczyszczeniami. Rzęsy również pomagają im w wykrywaniu niebezpieczeństw i reagowaniu na nie.
5. Konie mają większe oczy niż jakikolwiek inny ssak lądowy. Mają również trzecią powiekę, która leży po wewnętrznej stronie oka i zamyka się po przekątnej nad nią dla dodatkowej ochrony.
6. Zgodnie z Księgą Rekordów Guinnessa, najdłuższy ogon należał do klaczy w Kansas w USA, zwanej JJS SummerBreeze. Mierzył 381 cm.

Mikołaj Górczyński

GRA NA SKRZYPCACH

Historia skrzypiec

Instrumenty strunowe lub coś przypominającego łuk skrzypiec pojawiły się dopiero w X wieku. Wcześniej tego rodzaju instrumenty muzyczne, takie jak lira, były grane przez szarpanie strun. Instrumenty smyczkowe pojawiły się później w Imperium Chińskim, Bizancjum i na terytoriach arabsko-muzułmańskich. Te instrumenty były grane przy pomocy łuku wykonanego z włosia końskiego. Rebab jest często uważany za jednego z najstarszych przodków skrzypiec. Był to pierwszy instrument smyczkowy w świecie arabsko-muzułmańskim, który dotarł do Europy przez Hiszpanię. Potem pojawiły się nowe instrumenty: *viola da gamba* i *viola da braccio*, które były używane przed powstaniem skrzypiec. Liry, podobne do wczesnych skrzypiec, były grane lewą ręką.

Pierwsza wzmianka o skrzypcach pojawiła się w 1520 roku. Włoski termin „violino” oznacza małe skrzypce. Często widzimy to we włoskich arkuszach specyfikacji instrumentów, które były innego rozmiaru niż dziś. Instrumenty te zostały zbudowane w Brescii, Wenecji, Antwerpii i Brukseli.

Ostateczna wersja instrumentu została wykonana przez warsztat lutniczy Andrei Amati w Cremonie. Wygląd i brzmienie instrumentu nie zmieniły się przez kolejny wiek. Minęło trochę czasu, zanim pojawiła się muzyka koncertowa grana na skrzypcach i stały się one częścią wielu utworów orkiestry, symfonii i zespołów.

Ciekawostki o skrzypcach

- Skrzypce są instrumentem strunowym z grupy instrumentów smyczkowych.
- W grupie instrumentów smyczkowych skrzypce są instrumentem najmniejszym.
- W latach 80. XX wieku przeprowadzono szczegółowe badania dendrologiczne, które wykazały, że krakowscy lutnicy, m.in. Marcin Groblicz I, senior rodu krakowskich lutników, do budowy swoich instrumentów stosowali świerk tatrzański i beskidzki.
- Skrzypce posiadają duszę.
Stanowi ją drewniany (wykonany z drewna świerkowego) kołeczek, rozpierający płytę wierzchnią i spodnią. Jego zadaniem jest przenoszenie drgań z płyty wierzchniej na spodnią.
- Płyty rezonansowe mają boczne wycięcia w kształcie litery C.

Na płycie wierzchniej umieszczone są otwory rezonansowe w kształcie litery f - z tego powodu potocznie nazywa się je "elfami".

- Do wzbudzenia wibracji strun używany jest smyczek.

Skląda się on z drzewca będącego elementem nośnym, który wykonany jest z bardzo trwałego drewna (fernambuku, drewna pozyskiwanego z egzotycznej brezyliki ciernistej), uchwytu, włosia i śruby naciągowej, tzw żabki, pozwalającej uzyskać odpowiedni naciąg włosia, niezbędny do poprawnej gry.

- Włosie w smyczku pochodzi ze specjalnie wypreparowanych, odtłuszczonych włosów z ogona końskiego. W celu zwiększenia szorstkości włosia i tym samym zwiększenie jego przyczepności do strun stosuje się nacieranie kalofonią (żywica miękka pochodzenia naturalnego). Współcześnie do budowy smyczków stosuje się również materiały sztuczne, np. włókno węglowe na drzewce, oraz włosie syntetyczne.
- W mitologii greckiej wynalazcą skrzypiec był Orfeusz - tracki śpiewak i poeta, a Safona wymyśliła smyczek naciągnięty włosami konia. Wynalazcą instrumentów smyczkowych zaś był Merkury.

Nasze młode skrzypaczki

Wywiad z Mają Kaczmarek

-Jak długo ćwiczysz już grę na skrzypcach? Gdzie uczysz się gry?

-Grę na skrzypcach ćwiczę dopiero od września 2023 r. Uczę się grać w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia im. Wojciecha Kilara w Pleszewie. Aktualnie jestem w I klasie w cyklu czteroletnim.

-Dlaczego wybrałaś akurat skrzypce?

-Skrzypce wybrałam, ponieważ uwielbiam grę na tym instrumencie, bardzo lubię ten rodzaj muzyki. W wolnych chwilach słucham muzyki klasycznej.

-Czy miałaś już jakieś występy?

-Tak. Uczestniczyłam w świątecznym koncercie skrzypiec klas Pani Karoliny Skrzypczyńskiej, mojej nauczycielki gry na skrzypcach. Brałam również udział w VIII Ogólnopolskim Konkursie dla skrzypków, altowiolistów, wiolonczelistów, kontrabasistów i pianistów organizowanego przez Fundację Jana Romanowskiego w ramach Festiwalu Forte. Konkurs miał formę online, za udział w konkursie otrzymałam dyplom wyróżnienia.

-Jakie masz plany na przyszłość, jeśli chodzi o grę na skrzypcach?

-Na pewno chciałabym uczyć się dalej i grać jeszcze lepiej. Gra na skrzypcach sprawia mi ogromną przyjemność. Marzę, by w przyszłości grać na skrzypcach zawodowo.

Marta Wróblewska

Wywiad z Magdą Matuszczak

-Jak długo ćwiczysz już grę na skrzypcach? Gdzie uczysz się gry?

-Grę na skrzypcach ćwiczę od września 2023 r. Uczę się w szkole muzycznej pierwszego stopnia w Pleszewie.

-Dlaczego wybrałaś akurat skrzypce?

-Wybrałam ten instrument, ponieważ zawsze ciekawiła mnie gra na nim. Zainspirowałam się grą naszej skrzypaczki ze scholi, w której śpiewam. Starsza koleżanka zachwyca swą grą, też chcę tak grać.

-Czy miałaś już jakieś występy?

-W grudniu miałam występ przed koleżankami i kolegami z mojej klasy. Dopiero się uczę.

-Jakie masz plany na przyszłość, jeśli chodzi o grę na skrzypcach?

-Moje plany na przyszłość to pójście z dyplomem dalej do szkoły drugiego i trzeciego stopnia. Pragnę dobrze grać na skrzypcach.

Marta Wróblewska

LAPBOOKI I MAPY SKOJARZENIOWE JAKO CIEKAWY FORMY PRACY NA RÓŻNYCH PRZEDMIOTACH

Co to jest lapbook?

Lapbook – to rodzaj książki stworzonej na brystolu z maksymalnie dużą ilością zakładki, kieszonek, kopert, schowków, które zawierają informacje. Zabawa polega na tym, że każdy rodzaj informacji przekazany zostaje w inny, ciekawy i zaskakujący sposób.

Co to jest mapa skojarzeniowa?

Mapa skojarzeniowa to notowanie pewnego zagadnienia za pomocą powiązanych ze sobą strzałkami lub liniami i wynikających z siebie słów-kluczy, które wyodrębniamy z tekstu lub wykładu.

Sporządzona w ten sposób notatka ma strukturę promienistą, która odwzorowuje ciąg skojarzeń wychodzących od centralnego słowa kluczowego.

Lapbooki i mapy skojarzeniowe umożliwiają zapamiętanie najważniejszych informacji np. z lektury.

W naszej szkole można zauważyć piękną wystawę wykonanych przez uczniów lapbooków oraz map skojarzeniowych.

Zofia Owczarek

KREATYWNE LEKCJE

Uczniowie klas 7 na lekcji plastyki zaprojektowali poszewkę na poduszkę. W technice tie-dye bazuje się na spontanicznym, niekonwencjonalnym składaniu i wiązaniu tkanin oraz barwieniu jej.

A

pół

klasa Vb wykonała torby z symetrycznymi rysunkami.

SYMETRIA

Wszystkie przedmioty, które podzielone linią na składają się z dwóch połówek będących swoimi lustrzanymi odbiciami, są figurami symetrycznymi.

Gdzie występuje symetria?

Symetria w przyrodzie
Możemy zobaczyć np. owady o symetrycznej budowie, płatki śniegu czy nawet budowa niektórych części ciała człowieka jest symetryczna.

Książka nie tylko dla fanów Messiego

Chciałbym zachęcić do przeczytania książki Yvette Żółtowskiej-Darskiej pt. „Messi mały chłopiec, który stał się wielkim piłkarzem”. Książka ta zawiera dużo informacji i ciekawostek na temat mojego ulubionego piłkarza Leo Messiego. Zawiera bardzo dużo zdjęć z jego życia. Polecam, warto przeczytać tę książkę.

Oliwier Kałużny

Kapibara...

Przeoglądając internet i napotkałam na ciekawy artykuł. Otóż, w malezyjskim zoo zwierzęta zwane kapibarami przygarnęły bezdomnego rudego kota. Nie wiem czy wiecie, ale kapibary są towarzyskie i łagodne. To jedyne z nielicznych zwierząt, które żyją w zgodzie prawie z każdym gatunkiem. Gryzonie bez żadnych problemów zaakceptowały bezdomnego puchatego rudzielca i oficjalnie stał się członkiem ich rodziny.

Jagoda Zybała

NAJMĄDRZEJSZA RASA PSA

Border Collie – to najmądrzejsza rasa psa, o nim będzie ten artykuł.

Border Collie: to jedna z ras psów, należąca do grupy psów pasterskich i zaganiających, zakwalifikowana do sekcji psów pasterskich, typ wilkowaty.

Usposobienie: inteligentny, czujny, energiczny, bystry, to są jego główne cechy.

Pokryty jest piękną, krótką lub półdługą sierścią z podszewkiem (krótka, miękka warstwa sierści mieszcząca się przy skórze zwierzęcia), występująca w kilkunastu wariantach kolorystycznych.

Jego waga wynosi od 14kg do 20kg – jeśli to samiec, a samica od 12kg do 19kg.

Jest to średniej wielkości pies : samiec mierzy od 48cm do 56cm a samica od 46cm do 53cm.

Blanka Olejniczak kl. VB

O TYM NIE MIAŁEŚ POJĘCIA...

Zimowe ciekawostki

1. Przeciętna wielkość płatka śniegu waha się od wielkości nieco mniejszej od grosza do szerokości ludzkiego włosa.
2. Według rekordów światowych Guinnessa 28 stycznia 1887 r. w Fort Keogh w Montanie spadł płatek śniegu o szerokości 45 cm i grubości 20 cm, co czyni go największym płatkiem śniegu, jaki kiedykolwiek zaobserwowano.
3. Powietrze nie musi być bardzo wilgotne, aby wytworzyć imponujące ilości śniegu. W przeciwieństwie do zwykłych opadów deszczu, brzeg puszystego śniegu zawiera dużo powietrza, które dodaje mu objętości.
4. Jeśli kiedykolwiek słyszałeś niepowtarzalny huk w środku śnieżycy, to nie twoje uszy płatają ci figle. Prawdopodobnie jest to piorun, rzadkie zimowe zjawisko pogodowe, które występuje najczęściej w pobliżu jezior.
5. Co roku w styczniu Ziemia osiąga punkt na swojej orbicie, który jest najbliższy Słońcu. Wbrew powszechnym błędom, sezonowy spadek temperatury nie ma nic wspólnego z odległością naszej planety od Słońca. Jest to natomiast związane z tym, w którym kierunku przechyla się oś Ziemi, dlatego też obie półkuli doświadczają zimy w różnych porach roku.
6. Aomori City w północnej Japonii otrzymuje więcej opadów śniegu niż jakiegokolwiek inne duże miasto na planecie. Statystycznie każdego roku mieszkańcy są atakowani 8 metrami śniegu.
7. Na półkuli południowej zimy są zwykle łagodniejsze niż na półkuli północnej. Dzieje się tak dlatego, że na półkuli południowej jest mniej lądu, a klimat jest bardziej morski.
8. Każdej zimy na stacji badawczej na Biegunie Południowym, 50 osób zostaje całkowicie odizolowanych na 8 miesięcy. Coroczną tradycją personelu jest oglądanie 3 filmów „The Thing” po tym, jak ostatni samolot w sezonie wylatuje.
9. Śnieg może padać w temperaturach znacznie powyżej zera. Wielokrotnie śnieg padał w temperaturze ponad 4 stopni, na powierzchni. Aby śnieg pojawiał się w temperaturach powyżej 4 stopni, wilgotność musi być bardzo niska, ponieważ w miarę opadania śniegu płatki odparowują i ochładzają się.
10. Przesilenie zimowe jest „najkrótszym dniem” w roku, co oznacza najmniejszą ilość światła słonecznego.
11. W latach 2006-2010 co roku z przyczyn pogodowych umierało ok. 2 tys. mieszkańców USA. Około 63% tych zgonów miało miejsce w zimie, a około 31% w lecie.
12. W Norwegii znajduje się miasto o nazwie Piekiło, które zamarza prawie każdej zimy.
13. Pierwsze Zimowe Igrzyska Olimpijskie odbyły się w Chamonix, we Francji, w 1924 roku. Żaden kraj na półkuli południowej nie był gospodarzem, a nawet kandydatem na gospodarza Zimowych Igrzysk Olimpijskich.
14. Niemcy i Rosjanie w I wojnie światowej mieli tymczasowe zimowe zawieszenie broni, aby upolować setki wilków, które zaciekle atakowały żołnierzy.
15. Powodem, dla którego równonocy i przesilenia nie zawsze pojawiają się w tym samym dniu jest to, że Ziemia nie okrąża Słońca dokładnie w 365 dni.
16. Według National Snow & Ice Data Center, śnieg jest minerałem, ponieważ jest naturalnie występującym ciałem stałym i ma określony skład chemiczny.
17. Zimowe mrozy zabijają ponad dwukrotnie więcej ludzi niż letnie upały.
18. Płatki śniegu są rzeczywiście przezroczyste, nie białe. Śnieg wydaje się biały, ponieważ śnieg to wiązka pojedynczych kryształków lodu ułożonych razem. Kiedy światło uderza w śnieg, odbija się od niego wokół kryształków lodu, a „kolor” wszystkich częstotliwości w spektrum widzialnym połączonych w równej mierze jest biały. Podczas gdy biały jest kolorem, który widzimy w śniegu, pojedyncze kryształki lodu są w rzeczywistości przezroczyste.
19. Miasto w Szwecji stosuje terapię światłem na przystankach autobusowych, aby walczyć z depresją w zimie, gdy 19 godzin w ciągu dnia jest ciemno.

20. Powodem, dla którego tradycyjne dachy azjatyckie wyginają się w narożnikach, jest to, że zimą wpuszczają więcej światła do okien, a latem dają więcej cienia.

21. Ponieważ Rzymianie używali światła dziennego i ciemności do określenia czasu, godzina trwała 45 minut w zimie i 75 minut w lecie.

22. Naukowcy uważają, że wojna jądrowa na dużą skalę doprowadziłaby do „jądrowego zimy”, globalnego zimowego zjawiska klimatycznego, które potencjalnie trwałoby dziesiątki lat lub nawet wieki po użyciu broni jądrowej.

23. Można przejść z USA do Rosji w trakcie zimy.

24. Niektóre gąsienice arktyczne nie są w stanie zjeść wystarczająco dużo w okresie letnim, aby podtrzymać przemianę, więc zimują na zamrożonej bryle, chronionej przez swoje właściwości przeciw zamrażaniu krwi. Może minąć 14 lat, zanim zbudują wystarczająco dużo rezerw, aby się przekształcić. Są to najstarsze gąsienice na świecie.

25. W 1977 r. padał śnieg w Miami na Florydzie, zaśnieżając samochody i palmy w tropikalnym Dade County.

26. Rosja musi bombardować swoje rzeki każdej zimy, aby zapobiec niebezpiecznym powodziom spowodowanym przez tamy lodowe.

27. Jest taka żaba, która każdej zimy pozwala sobie całkowicie zamarznąć. Jej serce się zatrzymuje, krew przestaje płynąć, a oczy stają się białe, ponieważ jej soczewki zamarzają. Latem odmraża się i odskakuje.

28. Do 400 r. p.n.e. Persowie stworzyli rodzaj budynku, który zimą produkował lód i przechowywał go przez całe lato w gorącym, pustynnym klimacie.

29. Los Angeles odnotowało trzykrotne nagromadzenie się śniegu, w tym do 2 cale w 1932 roku.

Janek Rybarczyk

Ciekawostki z książki Doroty Sumińskiej „Dlaczego hipopotam jest gruby?”

Czy na świecie są łyse zwierzęta?

Tak, ale nie chodzi tu o testosteron. Dziko żyjące łyse zwierzę to afrykański gryzoń, nazywa się golec. Żyje pod ziemią i nie opuszcza swoich korytarzy. Włosy są mu niepotrzebne, bo jest tam gorąco i wilgotno. Golce żyją w bardzo licznych koloniach, nawet do trzystu osobników. Rządzi nimi królowa. Jest większa od innych golców i tylko ona rodzi dzieci. Nawet do dwudziestu ośmiu naraz. Pozostałe golce niczym mrówki lub pszczoły dzielą się na robotników drążących korytarze i wojowników broniących podziemnej twierdzy. Robotnicy ryją korytarze w poszukiwaniu bulw i korzeni, pokarmu dla całej kolonii. Mają potężne przednie zęby, siekacze, wyglądają trochę jak koparka.

Czy zwierzęta wiedzą, która jest godzina?

Zwierzęta doskonale orientują się w porach dnia i nocy, ale nie posługują się godzinami i nie znają na zegarku. Jest im niepotrzebny, bo ich mózgi rejestrują i zapamiętują, czują każdy szczegół związany z upływającym czasem. Znają kąt padania promieni słonecznych, stopień nasycenia powietrza wilgocią i zmiany temperatury między dniem i nocą. Znają też drogę księżycy i gwiazd, a nawet czują magnetyczne prądy spowodowane ruchem Ziemi, planety, na której żyjemy.

Czy na świecie żyją smoki?

Dokładnie takich jak w bajkach nie ma, ale na wyspie Komodo żyją ogromne drapieżne jaszczurki: warany. Nazywa się je też smokami z Komodo. Gdy wykluwają się z jajek, są małe i kolorowe. Mają na ciele

zielone wzory i szybko uciekają na drzewa. Tam dorastają, zjadając owady i inne małe stworzenia. Gdy stają się za ciężkie na skakanie po gałęziach, schodzą na ziemię i zaczynają polować na większe zwierzęta. Dorosłe osobniki mają kolor szarobrązowy. Są tak silne, że mogą upolować i zjeść jelenia. Ich polowanie jest bardziej zasadzką niż walką, ale nie wynika to z braku siły, tylko z tego, że nie są tak szybkie jak jelenie. Ślina waranów jest bardzo toksyczna i trująca, zawiera dużo groźnych bakterii.

Wybrał Mikołaj Górczyński

Dowcipy na ferie zimowe

Zima na Syberii

Sasza z Leningradu telefonuje do Fiodora na Syberię:

- Stary, słyszałem, że u Was tęga zima.
- Jaka tam tęga. Raptem minus 25 stopni Celsjusza.
- Tak? A ja słyszałem w telewizji, że minus 60 stopni.
- A, jak na dworze to tak.

Przyszła zima

Sekretarka informuje do zapracowanego biznesmena:

- Panie prezesie, zima przyszła.
- Nie mam teraz czasu. Powiedz, żeby przyszła jutro. A najlepiej niech wcześniej zatelefonuje, to umówisz ją na konkretną godzinę.

W zimowy wieczór gajowy złapał w lesie złodzieja, który kradł ścięte drzewo.

- Co, kradniemy drzewo?
- Panie gajowy, ja tylko zbieram paszę dla królików!
- Chcesz mi wmówić draniu, że króliki jedzą drewno?
- Jeśli nie będą chciały jeść, to napalę nim w piecu.

Jak odróżnić niedźwiedzie?

- Jeśli goni cię niedźwiedź, ty biegiesz, wdrapujesz się na drzewo, a niedźwiedź za tobą – to jest niedźwiedź brunatny.
- Jeśli goni cię niedźwiedź, ty biegiesz, wdrapujesz się na drzewo, a niedźwiedź potrząsając drzewem zrzuci cię z niego – to jest niedźwiedź Grizzly.
- Jeśli natomiast goni cię niedźwiedź i nie możesz znaleźć żadnego drzewa – to jest niedźwiedź polarny.

Wkurzony niedźwiedź

Zima, las, pada śnieg. Po lesie łązi mocno wkurzony niedźwiedź. To złamie choinkę, to kopnie w drzewo, to pogoni wilka, krótko mówiąc wściekły na maksa. Chodzi i w kółko mruczy pod nosem:

– I po co ja piłem tę kawę we wrześnieu?!

Policjant i ładunek

Policjant z ogówki zatrzymuje samochód i mówi do kierowcy:

- Dziś siódmy raz pana zatrzymuję i siódmy raz gubi pan ładunek!
- A ja siódmy raz panu powtarzam, że jest zima, a ten samochód to piaskarka.

Wybrał Janek Rybarczyk

BIBLIOTEKARKA SZKOLNA poleca...

DAVID WALLIAMS – „BABCIA RABUŚ”

„ – Ale Babcia jest taka nuuuudna – powiedział Ben pewnego zimnego listopadowego wieczoru, gdy jak co piątek, siedział zgarbiony na tylnym siedzeniu samochodu rodziców. Znów musiał spędzić noc u babci. – Wszyscy starzy ludzie to nudziarze.

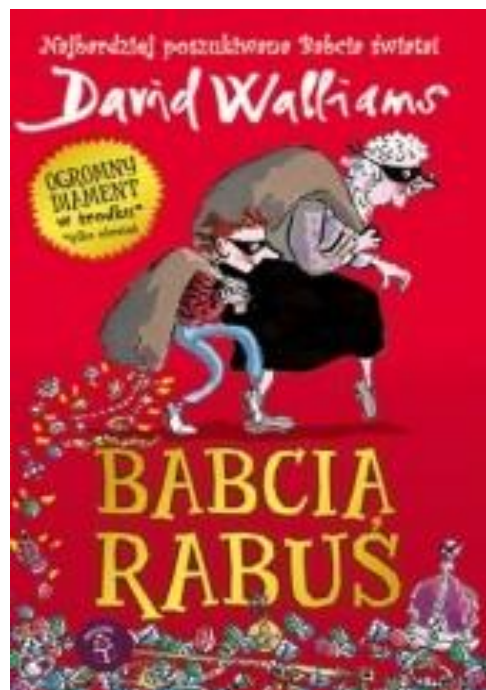
– Jak ty mówisz o własnej babci – skarcił go bez przekonania Tata, zakleszczony między kierownicą a siedzeniem kierowcy we wnętrzu ich małego brązowego auta.

– Nie znoszę u niej zostawać – protestował Ben. – Ma zepsuty telewizor, nic tylko godzinami grałaby w scrabble, a do tego śmierdzi kapustą!”

Sytuacja zupełnie się zmienia, gdy wnuczek odkrywa w puszcze po ciasteczkach kamienie szlachetne. Skąd wzięły się klejnoty w puszcze po ciasteczkach? Kim jest Czarny Kot? Dlaczego Babcia wieczorami ubiera się jak ninja? Czy stoik zupy kapuścianej może służyć jako broń biologiczna?

Odpowiedzi na te pytania znajdziecie w tej przepięknej utrzymanej

w żartobliwym stylu opowieści o babci i wnuczku. W bibliotece znajdziecie również książkę „Babcia Rabuś powraca!”

Biblioteka zaprasza ☺

B. Sobolewska

WYCIECZKA DO KINA na „AKADEMIĘ PANA KLEKSA”

Dnia 26 stycznia 2024 roku klasy 4,5a i 6a wybrały się na wycieczkę do kina w Kaliszu. Oglądaliśmy tam film pt. "Akademia Pana Kleksa". Film był fantastyczny, miał dużo ciekawych scen, można było zobaczyć wielu znanych aktorów i niedaleki zamek w Gołuchowie.

Gdzieś pomiędzy bajkowymi krainami znajduje się Akademia, w której dzieci z największą wyobraźnią i ogromnym potencjałem rozwijają swoje zdolności pod bacznym okiem profesora Ambrożego Kleksa, w którego wcielił się Tomasz Kot. Co jakiś czas jego wierny pomocnik, sowa Mateusz, czyli Sebastian Stankiewicz, rekrutuje nowych uczniów. Przemierza on w tym celu cały świat. W trakcie tej podróży trafia także do polskiej dzielnicy w Nowym Jorku, gdzie mieszka obchodząca właśnie 12 urodziny Ada Niezgódka grana przez Antoninę Litwiniak. Dziewczyna z początku jest sceptyczna i nie

wierzy w istnienie magicznej akademii. Jednak namówiona przez swoją mamę postanawia spróbować. Mając nadzieję, że ta podróż pomoże jej choć na chwilę oderwać się od czarnych myśli spowodowanych zaginięciem taty Alexa Niezgódki.

Kot w roli Kleksa jest po prostu szalonym Ambrożym Kleksem. Wielki szacunek należy się twórcom za lekcję "ale-eliminacji", w której belfer uczy najmłodszych, że tak naprawdę wszystko w życiu jest możliwe — wystarczy wymienić słowo "ale" i zastąpić je "więc".

-Co by było, gdyby ?

-Chciałbym, ale nie potrafię.

CHCIAŁBYM, WIĘC ZACZNĘ SIĘ TEGO UCZYĆ JUŻ DZIŚ.

Świetnie oglądało się Antoninę Litwiniak, która z niełatwym zadaniem pierwszej dziewczynki, przekraczającej bramy akademii radzi sobie znakomicie. Jest chłopczycą, która nie wierzy w marzenia — jak spora część dzisiejszego społeczeństwa. Okazuje się jednak, że córka wielkiego mistrza bajek nie tylko musi ponownie obudzić w sobie dziecko, które wierzy w świat fantazji, a w dodatku musi napisać własną bajkę.

Weronika Jabłońska

Redakcja gazetki **Wieści z nad Prosną**

63-313Chocz, ul. M. Konopnickiej 6

gazetka1995@op.pl

Skład redakcyjny:

Marta Wróblewska, Zofia Owczarek, Jan Rybarczyk,

Mikołaj Górczyński:

Opiekun: Elżbieta Kornacka

TRZYMAJ FORMĘ

trzymaj
formę

Dodatek do gazetki szkolnej o tematyce zdrowotnej. Kwiecień 2023. Opracowały: Agnieszka Kaczkowska i Milena Owczarek

Naturalne sposoby na wzmocnienie odporności (część I)

Prawidłowa odporność jest dla naszego organizmu ważna na co dzień.

Warto jednak przyglądać się jej szczególnie w takich okresach jak przesilenie jesienne czy stan zagrożenia epidemiologicznego. Jak dbać o odporność w prosty sposób?

Czy styl życia ma wpływ na odporność naszego organizmu?

Jak najbardziej – niezdrowy styl życia pociąga za sobą m.in. zaniedbanie kondycji układu odpornościowego. Na obniżenie odporności wpływ mają na przykład:

- niedobór snu – przemęczony organizm jest znacznie bardziej podatny na infekcje niż wypoczęty;
- niezdrowa dieta,
- chroniczny stres,
- stany depresyjne,
- stosowanie używek – należy wiedzieć, że alkohol, który bardzo szybko przenika zarówno do krwiobiegu, jak i układu limfatycznego, zabija znajdujące się w nich komórki odpornościowe; dym tytoniowy z kolei zawiera ponad 4 tysiące różnych substancji toksycznych, które przenikając przez błony śluzowe, niszczą pierwszą linię obrony przed drobnoustrojami chorobotwórczymi próbującymi tą drogą dostać się do organizmu;
- niedobory witamin i minerałów – zwłaszcza tych odpowiadających za prawidłowe funkcjonowanie układu immunologicznego, czyli witamin A, C, D, E oraz cynku i żelaza;
- częste antybiotykoterapie,
- brak ruchu, praca siedząca.

Jak wzmocnić układ immunologiczny?

Dieta bogata w warzywa i owoce

Warzywa i owoce powinny stanowić podstawę zdrowej diety – zdrowej, czyli takiej, która dostarcza organizmowi wszystkich składników niezbędnych do jego prawidłowego funkcjonowania. Warto dodać, że witaminy i minerały dostarczane wraz z pokarmem, w postaci naturalnej, często są najlepiej przyswajalne przez organizm człowieka. Wyjątek stanowią te składniki, których w większej mierze nie dostarczamy z pokarmem, np. witamina D.

Owoce i warzywa są najważniejszymi źródłami witaminy C, która zmniejsza przepuszczalność naczyń włosowatych i wzmacnia ich ścianki. Dzięki temu wzmacnia błony śluzowe, stanowiące pierwszą linię obrony przed wnikaniem do organizmu zarazków. Do produktów bogatych w witaminę C należą:

- owoce dzikiej róży – 2000–2500 mg witaminy C na 100 g produktu,
- acerola – 1677 mg/100 g,
- czarna porzeczka – 182,2 mg/100 g
- natka pietruszki – 178 mg/100 g,

- czerwona papryka – 144 mg/100 g,
- brukselka – 94 mg/100 g,
- brokuły – 83 mg/100 g,
- truskawki – 66 mg/100 g.

Niezwykle ważne są też witaminy A, D i E, które pobudzają produkcję śluzu chroniącego nabłonek dróg oddechowych. Do źródeł witaminy A należą m.in. marchew (najbogatsze źródło), natka pietruszki, jarmuż, szpinak, szczypiorek, szczaw, brokuły, papryka czerwona, pomidory, morele. W witaminę E bogate są przede wszystkim orzechy i nasiona, ale wśród warzyw i owoców znajdziemy ją w papryce czy natce pietruszki.

Nie można zapominać ponadto o szczególnej kategorii warzyw, jakimi są kiszonki. Kapusta, ogórek i inne produkty w wyniku kiszenia wytwarzają m.in. kwas mlekowy. Ten jest z kolei doskonałą pożywką do rozwoju korzystnej flory bakteryjnej jelit oraz ogranicza rozwój bakterii gnilnych. Równowaga flory bakteryjnej jelit jest bardzo ważna dla prawidłowego funkcjonowania systemu odpornościowego. Dodatkowo bakterie probiotyczne same również wytwarzają podczas fermentacji witaminę C.

Właściwości wzmacniające odporność posiadają owoce grawioli. Roślina jest bogactwem witaminy C, witaminy B6, wapnia i żelaza, które przyczyniają się do wzmocnienia układu immunologicznego.

5 kolorów warzyw i owoców

zielone:
gwarantują odpowiednią wytrzymałość naczyń krwionośnych i prawidłową pracę serca;
zapewniają prawidłowe działanie narządu wzroku;
wykazują wpływ na aktywność fizyczną;

żółto-pomarańczowe:
wykazują wpływ na prawidłowy kolor skóry oraz chronią ją przed działaniem promieni słonecznych;
działają zapobiegawczo przeciw infekcjom;
regulują zawartość wody w organizmie;

czerwone:
zapewniają prawidłowy stan włosów, skóry i paznokci;
chronią przed szkodliwym działaniem czynników środowiskowych;
wykazują wpływ na prawidłowe działanie przewodu pokarmowego;

niebiesko-purpurowe:
podobnie jak warzywa o barwie zielonej wykazują wpływ na aktywność fizyczną;
wpływają na podwyższenie cholesterolu frakcji HDL;
zapewniają prawidłowy przepływ krwi przez narządy;
ułatwiają proces uczenia się;

białe:
poprawiają odporność organizmu (dzięki zawartej w nich allicynie, która ma właściwości przeciwbakteryjne i przeciwzapalne);
chronią przed różnymi chorobami;
poprawiają samopoczucie;

What's up?

DODATEK DO GAZETKI SZKOLNEJ. STYCZEŃ 2024

How To Talk About The Weather

The Seasons - pory roku

season — *pora roku*

spring — *wiosna*

summer — *lato*

autumn — *jesień*

winter — *zima*

rainy season — *pora deszczowa*

dry season — *pora sucha*

Weather Vocab - słownictwo opisujące pogodę

weather — *pogoda*

climate — *klimat*

degree — *stopień*

sunlight — *światło słoneczne*

rain — *deszcz*

cloud — *chmura*

snow — *śnieg*

wind — *wiatr*

fine — *ładny*

tropical — *tropikalny*

storm — *wichura*

temperate — *umiarkowany*

overcast — *pochmurny*

weather forecast — *prognoza pogody*

thunder — *grzmot*

lightning — *piorun*

frost — *mróz*

blizzard — *śnieżyca*

hail — *grad*

drizzle — *mżawka*

rainbow — *tęcza*

Weather Phrases - wyrażenia związane z pogodą

What is the weather like? — *Jaką mamy pogodę?*

The sun is shining. — *Słońce świeci.*

The sky is cloudy. — *Niebo jest pochmurne.*

It stopped raining. — *Przestało padać.*

A thunderstorm is coming. — *Nadchodzi burza.*

A strong wind is blowing. — *Wieje mocny wiatr.*

WEATHER QUIZ

Read the clues and fill in the missing letters.

1. You need this to make a snowman.

s _ _ _ w

2. This keeps you dry when it rains.

_ _ b r _ l l _

3. You can hear this.

t h _ _ d _ _

4. Don't wear a hat in this weather.

w _ _ d y

5. No clouds? The weather is like this!

_ _ n _ y

6. This frozen rain can hurt you!

h _ _ l

7. This is cold . . . but not too cold.

c _ _ _

8. Where's the sun?

_ _ _ _ d y

Answer Key

1. snow 2. Umbrella 3. Thunder 4. Windy 5. Sunny 6. Hail

7. cool 8. cloudy

Opracowała: A.Kaczowska

English with Sissi Mouse

Walentynki

Jak świętują kraje anglosaskie?

Święto zyskało na popularności w Europie Zachodniej w okresie średniowiecza, jednak na powszechne rozslawienie trzeba było jeszcze poczekać. Niemały wkład mieli tutaj Brytyjczycy, a konkretnie Walter Scott. To właśnie temu szkockiemu poecie i powieściopisarzowi przypisuje się spopularyzowanie Walentynki w XVIII wieku. Obecnie Święto Zakochanych obchodzone jest niemal na całym świecie, a w krajach anglosaskich uwielbiane jest nie mniej, niż huczne obchody na dzień Św. Patryka.

Najpopularniejszym zwyczajem walentynkowym w krajach anglosaskich jest wysyłanie kartek z miłymi wiadomościami. I trudno się temu dziwić, w końcu to Esther Howland z Worcester założyła w dziewiętnastowiecznej Ameryce pierwszą firmę zajmującą się produkcją kartek specjalnie na to święto. Szacuje się, że współcześnie nawet 1/4 wszystkich kartek wysyłanych w Stanach, to właśnie kartki walentynkowe.

Zgodnie z tradycją życzenia na Walentynki po angielsku zwieńczone są wyznaniem miłości

I LOVE YOU

i podpisem „czy zostaniesz moją Walentynką?” (*Will you be my Valentine?*). Co ciekawe, takie karteczki trafiają nie tylko do ukochanych osób, ale również bliskich znajomych, rodziny, a nawet współpracowników.

Mile widziane są także drobne upominki jak maskotki czy czekoladki. Wymiana prezentów podczas Walentynki jest szczególnie popularna w Stanach Zjednoczonych, gdzie co roku wydawane są na tę okoliczność miliardy dolarów, a niektóre produkty – jak chociażby słodczyce – wychodzą w specjalnych, limitowanych edycjach.

Brytyjczycy są raczej ostrożni w okazywaniu uczuć i emocji. Dlatego Walentynki w UK są podobne do tych w Niemczech – albo obchodzi się je na sto procent, albo wcale.